

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з питання: «Про затвердження Положення про навчальний центр соціально-гуманітарних досліджень навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та Положення про навчальну лабораторію медіапрактики навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»
від 26 травня 2025 року, протокол № 14

Заслухавши й обговоривши подання проректора з науково-педагогічної роботи Бориса САМОРОДОВА щодо необхідності затвердження положень про структурні підрозділи навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та відповідно підпункту 22 пункту 13.2. Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та на підставі подання проректора, Вчена рада ухвалила:

1. Затвердити:

1.1. Положення про навчальний центр соціально-гуманітарних досліджень навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

1.2. Положення про навчальну лабораторію медіапрактики навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи Борис САМОРОДОВ
Термін виконання: до 30 травня 2025 року

Голова Вченої ради

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Учений секретар

Олена ФРІДМАН

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ СОЦІОЛОГІЇ ТА
МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Навчальний Центр соціально-гуманітарних досліджень (далі — Центр) є базовим структурним підрозділом навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій (далі — Інститут) Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Університет), що здійснює на високому рівні освітню, наукову, методичну, виховну роботу із здобувачами вищої освіти, підготовку науково-педагогічних кадрів і підвищення їхньої наукової, педагогічної та професійної кваліфікації, проводить соціально-гуманітарні дослідження (соціологічні, маркетингові, електоральні, соціально-економічні тощо), а також дослідження, спрямовані на вирішення актуальних питань життєдіяльності Університету, залучаючи до досліджень студентів під час проходження ними навчально-виробничої, виробничої та переддипломної практик.

1.2. У своїй діяльності Центр керується чинним законодавством України, в тому числі, Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», Законом України «Про запобігання корупції», Кодексом цивільного захисту України, Положенням про державний вищий навчальний заклад, Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, нормативними документами органів влади та управління, що визначають державну політику в галузі освіти та науки, Правилами та нормами з охорони праці, а також нормативно-правовими актами університету: Статутом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Правилами внутрішнього розпорядку Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про врегулювання конфліктів у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, іншими локальними нормативно-правовими актами, наказами та розпорядженнями ректора, проректорів, директора Інституту, планом роботи Центру та цим Положенням.

**2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ І НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО
ЦЕНТРУ**

2.1. Головними завданнями Центру є здійснення на високому рівні освітньої, наукової, методичної, виховної роботи із здобувачами вищої освіти, підготовка науково-педагогічних кадрів і підвищення їхньої наукової, педагогічної та професійної кваліфікації, проведення соціально-гуманітарних

досліджень (соціологічних, маркетингових, електоральних, соціально-економічних тощо), а також досліджень, спрямованих на вирішення актуальних питань життєдіяльності Інституту та Університету, за допомоги залучення до досліджень студентів під час проходження ними навчально-виробничої практики.

22. Центр розглядає основні питання своєї професійної діяльності, зокрема:

- 1) проведення соціально-гуманітарних досліджень (соціологічних, маркетингових, електоральних, соціально-економічних тощо), а також досліджень, спрямованих на вирішення актуальних питань життєдіяльності Інституту та Університету;
- 2) залучення до проведення досліджень студентів, магістрантів та аспірантів Інституту під час проходження ними навчально-виробничої, виробничої, переддипломної та аспірантської практик;
- 3) проведення роботи з підвищення кваліфікації науково-педагогічних та інших працівників;
- 4) здійснення співпраці з професійною громадською організацією – Соціологічною асоціацією України (САУ), зокрема її Харківським відділенням, а також з науковим виданням САУ «Український соціологічний журнал» та науковим виданням «Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»»;
- 5) щорічне наприкінці навчального року обговорення та оцінювання виконання працівниками плану роботи за навчальний рік.

3. КЕРІВНИЦТВО НАВЧАЛЬНИМ ЦЕНТРОМ

3.1. Центр очолює директор, який, у відповідності до цього Положення, несе персональну відповідальність за навчальну, науково-дослідну, господарську і фінансову діяльність, забезпечує додержання законності та трудової дисципліни.

3.2. Функціональні обов'язки та права директора Центру визначаються Положення, яке затверджується Вченою Радою Університету, що затверджується ректором Університету.

3.3. Директор:

- 1) несе персональну відповідальність за результати роботи Центру;
- 2) забезпечує взаємозв'язок і співробітництво між адміністрацією Інституту, Університету, його підрозділами та факультетами задля координації діяльності Центру та організації навчального процесу, спрямованого на посилення професійної підготовки фахівців соціально-гуманітарних спеціальностей;
- 3) керує проведенням соціально-гуманітарних досліджень (соціологічних, маркетингових, електоральних, соціально-економічних тощо), а також досліджень, спрямованих на вирішення актуальних питань Університету;
- 4) сприяє впровадженню результатів досліджень у суспільну практику та в навчальний процес;
- 5) подає керівництву Інституту пропозиції про прийняття на роботу,

звільнення та переведення працівників, залучає за необхідності сумісників у межах установленого фонду заробітної плати і чисельності працівників, подає пропозиції про штатний розпис, моральне і матеріальне заохочення працівників центру, а також про заходи дисциплінарного впливу;

- 6) забезпечує ведення документації Центру;
- 7) забезпечує розвиток матеріально-технічної бази освітнього процесу і наукових досліджень;
- 8) підтримує постійний зв'язок із роботодавцями як стейкхолдерами освітньо-професійних програм, за якими здійснюється навчання здобувачів вищої освіти Інституту, у тому числі з тими соціологічними центрами/установами, які є базами для проведення виробничої практики студентів Інституту; сприяє розробці та виконанню програми працевлаштування випускників;
- 9) здійснює безпосереднє керівництво і є відповідальним за створення безпечних умов проведення дослідницької роботи згідно із законодавством про охорону праці, Положенням про організацію роботи з охорони праці; не дозволяє проведення робіт з наявності шкідливих та небезпечних умов;
- 10) контролює дотримання працівниками Центру академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності;
- 11) веде договірну та претензійну роботу Центру;
- 12) вирішує інші питання діяльності Центру, що не суперечать законодавству та Статуту університету;
- 13) дотримується вимог Антикорупційної програми Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та антикорупційного законодавства, забезпечує їхнє виконання;
- 14) дотримується вимог положення про врегулювання конфліктів у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

3.4. Основними структурними підрозділами Центру є: відділ прикладної соціології та відділ проблем освіти.

3.5. Структура Центру може бути змінена відповідно до основних напрямів наукової та науково-педагогічної діяльності Університету та Інституту і необхідності її належного організаційного, матеріального та інформаційного забезпечення.

4. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

4.1. Центр має право:

- 1) розглядати питання та подавати пропозиції Ректору про зміни у структурі Навчального центру, створення, реорганізацію та ліквідацію відділів Центру, а також формувати штатний розпис Центру;
- 2) проводити дослідження самостійно, а також у творчому контакті та за угодами з іншими підрозділами Університету, з іншими закладами вищої освіти, освітніми установами України та інших країн, іншими установами, організаціями, підприємствами будь-яких форм власності, розробляти проекти господарських угод;

- 3) брати участь у діяльності міжнародних освітніх та наукових організацій, фондів, об'єднань тощо;
- 4) здійснювати маркетинг для пошуку зацікавлених у результатах досліджень потенційних замовників;
- 5) згідно з чинним законодавством залучати до фінансування та стимулювання власної діяльності бюджетні та інші джерела фінансування;
- 6) згідно з чинним законодавством впроваджувати результати власної діяльності на підприємствах, в установах, організаціях в Україні та за її межами на договірній основі;
- 7) рекомендувати науково-дослідні роботи до включення у тематичний план НДДКР Університету;
- 8) затверджувати звіти про науково-дослідні роботи та рекомендувати проекти науково-дослідних робіт для участі в конкурсах різних рівнів;
- 9) надавати базу для практики здобувачам вищої освіти і аспірантам факультетів соціально-гуманітарного профілю, які в межах виконання програм навчально-виробничої, виробничої та переддипломної практик, підготовки курсових і кваліфікаційних робіт беруть участь в наукових дослідженнях;
- 10) залучати до керівництва та проведення досліджень науково-педагогічних працівників Університету, Інституту та фахівців інших організацій.

4.2. Центр зобов'язаний:

- 1) звітувати про свою діяльність;
- 2) створювати виробничі та соціальні умови для високопродуктивної праці своїх працівників, студентів, які проходять навчально-виробничу практику на базі Центру, забезпечувати дотримання законодавства про працю, правил і норм охорони праці, техніки безпеки;
- 3) вдосконалювати структуру Центру і організацію праці з метою неухильного підвищення ефективності його діяльності.

5. ОХОРОНА ПРАЦІ

5.1. У Центрі виконуються вимоги нормативно-правових актів з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

5.2. У Центрі проводяться інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності із здобувачами вищої освіти та працівниками.

6. ЗАХОДИ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

6.1. У своїй роботі працівники Центру керуються Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та зобов'язані вживати заходів, спрямованих на запобігання корупції.

7. ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

7.1. Фінансування Центру здійснюється за рахунок загального та спеціального фондів Університету, додаткових джерел фінансування, не заборонених законодавством України.

8. ЛІКВІДАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

8.1. Ліквідація Центру здійснюється згідно із законодавством України, Статутом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

8.2. Під час ліквідації Центру вивільнюваним працівникам гарантується дотримання їхніх прав та інтересів відповідно до чинного трудового законодавства України.

ПОЛОЖЕННЯ**Про навчальну лабораторію медіапрактики (MediaLab) навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій****1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

- 1.1. Положення визначає основні завдання, права та організацію діяльності навчальної лабораторії медіапрактики (MediaLab) навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.
- 1.2. Навчальна лабораторія медіапрактики (MediaLab) (далі – навчальна лабораторія) навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій (далі – інституту) є структурним підрозділом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – університету), який створюється для організації та проведення навчальних занять, впродовж яких здобувачі вищої освіти під керівництвом завідувача лабораторії: реалізують практичні проєкти з відео-, аудіо- та мультимедійного контенту, підтверджуючи теоретичні положення дисциплін інституту; опановують роботу з професійною знімальною та звукозаписною технікою, освітлювальним устаткуванням, монтажними станціями, спеціалізованим програмним забезпеченням для редагування та постпродакшну; набувають навичок планування й проведення медіадосліджень, збору й аналізу аудиторських даних, роботи з аналітичними платформами; ознайомлюються з методиками експериментальної перевірки комунікаційних гіпотез, тестуванням форматів контенту й вимірюванням ефективності медіапродукції у цифрових середовищах; формують компетентності командної роботи в медіапроєкті, дотримання етичних та юридичних стандартів медіавиробництва, а також розвитку власного професійного портфоліо.
- 1.3. Робота навчальної лабораторії організовується і здійснюється відповідно до: чинного законодавства України, в тому числі Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про запобігання корупції», Кодексом цивільного захисту України, та інших нормативно-правових актів, що визначають державну політику в галузі освіти та науки України; інших законодавчих та нормативно-правових актів з питань освіти; Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Статутом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положення про врегулювання конфліктів у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Правилами внутрішнього розпорядку Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Інструкцією з діловодства в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, наказів та розпоряджень ректора, проректорів, директора інституту, плану роботи навчальної лабораторії та цього Положення.

- 1.4. Діяльність навчальної лабораторії здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять, графіків консультацій та затверджених директором інституту річних планів.
- 1.5. Річний план роботи навчальної лабораторії складається завідувачем лабораторії, та затверджується директором інституту до початку навчального року після розгляду в інституті. Планові завдання навчальної лабораторії включаються до плану інституту на навчальний рік.
- 1.6. У кінці кожного семестру завідувач лабораторії звітує про діяльність лабораторії на засіданні інституту за звітний період, а також надає звіт директору інституту про виконану роботу та пропозиції щодо діяльності навчальної лабораторії на наступний період.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ

- 2.1. Навчальна лабораторія створена з метою якісної підготовки здобувачів вищої освіти.
- 2.2. Основними завданнями навчальної лабораторії є:
 - сприяння підвищенню якості підготовки фахівців у галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальностями С5 Соціологія, С7 Журналістика завдяки формуванню практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, професійною знімальною та звукозаписною технікою, освітлювальним устаткуванням, монтажними станціями, спеціалізованим програмним забезпеченням для редагування та постпродакшну;
 - проведення лабораторних, практичних занять з дисциплін у галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальностями С5 Соціологія, С7 Журналістика на високому науковому, методичному і технічному рівні згідно з робочими програмами навчальних дисциплін та методичними рекомендаціями;
 - забезпечення використання можливостей інформаційних технологій і технічних засобів навчання для здобувачів вищої освіти;
 - організація позааудиторної, самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, завдяки чому розвиваються творчі дослідницькі здібності здобувачів вищої освіти;
 - створення належних та ефективних умов на сучасному освітньому рівні для проходження практики здобувачів вищої освіти;
 - створення учасниками освітнього процесу безпечних умов праці та навчання відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів;
 - дотримання вимог охорони праці, пожежної безпеки, санітарних норм, безпеки життєдіяльності.
- 2.3. Для досягнення поставлених цілей навчальна лабораторія виконує наступні функції:
 - проведення згідно з діючими навчальними планами лабораторних та/або практичних занять з навчальних дисциплін, закріплених за інститутом;
 - поліпшення якості освітнього процесу та активна участь працівників навчальної лабораторії у виховній роботі зі здобувачами вищої освіти;

- організація освітньої діяльності навчальної лабораторії на засадах академічної доброчесності;
- участь у процесах забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності відповідно до Статуту університету;
- створення всім учасникам освітнього процесу безпечних умов праці та навчання відповідно до вимог чинних законодавчих та нормативних актів;
- придбання та підтримка у належному технічному стані приладів, обладнання та матеріалів для виконання лабораторних та практичних робіт.

3. СТРУКТУРА ТА КЕРІВНИЦТВО

- 3.1. До складу навчальної лабораторії входить навчально-допоміжний персонал. Вимоги до кваліфікації, обов'язки, права та відповідальність працівників регламентується посадовими інструкціями.
- 3.2. Керівництво навчальною лабораторією здійснює завідувач лабораторії, який приймається на посаду та звільняється з посади наказом ректора університету.
- 3.3. Завідувач лабораторії здійснює керівництво навчальною лабораторією згідно з чинним законодавством України, Статутом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та посадовою інструкцією.

4. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛАБОРАТОРІЇ

- 4.1. Навчальна лабораторія розміщується на закріплених за нею площах приміщень (земельних ділянках) університету.
- 4.2. Приміщення лабораторій повинні мати природне та штучне освітлення, бути світлими, теплими і сухими. Обладнання, інструменти, колір фарбування стін добираються відповідно до вимог ергономіки, з використанням сигнальних кольорів і законів безпеки.
- 4.3. Комплектація навчальної лабораторії обладнанням здійснюється відповідно до завдань її діяльності навчально-наочними приладами, технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою, постійними та змінними навчально-інформаційними стендами, обладнанням загального призначення для навчальних закладів та спеціальним обладнанням для виконання лабораторних робіт.
- 4.4. Навчальна лабораторія, відповідно до її призначення обладнується демонстраційним столом та аудиторною дошкою, технічними засобами навчання, приладами, реактивами тощо.
- 4.5. Лабораторні приміщення відповідно до специфіки обладнуються: витяжною шафою, секційними шафами для збереження приладів, посуду, інструментів та навчально-наочного обладнання та матеріалів.
- 4.6. Навчальні лабораторії забезпечуються:
 - куточками з охорони праці та пожежної безпеки;
 - аптечкою з набором медикаментів для надання домедичної допомоги;
 - первинними засобами пожежогасіння відповідно до Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України.

4.7. Навчально-методичне забезпечення лабораторій складається з:

- освітніх і робочих програм відповідних дисциплін;
- методичних рекомендацій для виконання практичних робіт, спостережень, медіаекспериментів, практикумів;
- довідникової і нормативно-технічної літератури;
- інших навчально-методичних матеріалів (стендів, макетів тощо).

5. ДІЯЛЬНІСТЬ, ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ЗВІТНІСТЬ

5.1. Діяльність навчальної лабораторії здійснюється відповідно до розкладу занять, затвердженого на відповідний семестр навчального року у встановленому порядку.

5.2. Позааудиторна робота в навчальній лабораторії здійснюється згідно затвердженого графіка.

5.3. На навчальну лабораторію складається паспорт, в якому зазначається загальна характеристика, санітарно-гігієнічні умови приміщення; комплектація лабораторії, списки працівників, план розміщення обладнання; результати перевірок електрообладнання, заземлення, вентиляції, вимірювальних приладів, методичні посібники, інструкції, та інші дані.

5.4. Протягом семестру працівники навчальної лабораторії надають оперативну інформацію про свою діяльність завідувачу лабораторії.

5.5. В кінці кожного семестру завідувач лабораторії надає звіт директору інституту про виконану роботу та пропозиції щодо діяльності на наступний період.

5.6. Документація навчальної лабораторії повинна включати:

- методичні посібники для виконання практичних робіт, інструкції з експлуатації лабораторного обладнання;
- інструкції з охорони праці, та безпеки життєдіяльності для працівників і здобувачів вищої освіти;
- журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці, та безпеки життєдіяльності;
- паспорт стану лабораторії;
- щорічні акти-дозволи на проведення занять в лабораторії.

5.7. Матеріальні цінності лабораторії обліковуються в інвентарному описі встановленого зразка та в паспорті лабораторії. За необхідності ведуться паспорти робочих місць.

6. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ УНІВЕРСИТЕТУ

6.1 В процесі здійснення своїх функцій навчальна лабораторія взаємодіє з іншими структурними підрозділами університету, які беруть участь у реалізації основних завдань навчальної лабораторії.

7. ЛІКВІДАЦІЯ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ЛАБОРАТОРІЇ

7.1 Ліквідація та реорганізація лабораторії здійснюється в порядку, передбаченому Статутом університету.

7.2 Під час ліквідації та реорганізації лабораторії вивільнюваним працівникам гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до трудового законодавства України.